

V Bruselu dne 11.6.2019
COM(2019) 266 final

**ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU
HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ**

**Následné hodnocení projektu „Evropská hlavní města kultury“ pro rok 2017 (Pafos a
Aarhus)**

{SWD(2019) 203 final}

ZPRÁVA KOMISE EVROPSKÉMU PARLAMENTU, RADĚ, EVROPSKÉMU HOSPODÁŘSKÉMU A SOCIÁLNÍMU VÝBORU A VÝBORU REGIONŮ

Následné hodnocení projektu „Evropská hlavní města kultury“ pro rok 2017 (Pafos a Aarhus)

1. Úvod

Tato zpráva se předkládá v souladu s článkem 12 rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1622/2006/ES ze dne 24. října 2006 o zavedení akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2007 až 2019¹, které stanoví, že Komise každoročně zajišťuje vnější a nezávislé hodnocení výsledků projektu „Evropské hlavní město kultury“, jenž proběhl v uplynulém roce², a předkládá zprávu o tomto hodnocení příslušným orgánům a institucím EU.

Zjištění a metodika následného hodnocení jsou uceleněji popsány v příloženém pracovním dokumentu útvarů Komise.

2. SOUVISLOSTI AKCE

2.1. Akce EU na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ (EHMK)

Od zahájení projektu „Evropské město kultury“ na mezivládní úrovni v roce 1985³ se toto schéma rozvíjelo a v roce 1999 dosáhlo rozměru plnohodnotné akce EU⁴. V současné době je upraveno rozhodnutím č. 445/2014/EU⁵, ale města jmenovaná EHMK do roku 2019 se řídí rozhodnutím č. 1622/2006/ES.

Účelem akce EHMK je poukázat na bohatství a rozmanitost kultur v Evropě a jejich společné rysy, a tím podpořit větší vzájemné porozumění mezi občany EU. Kromě toho má akce povzbudit dlouhodobý kulturní rozvoj měst v širším slova smyslu, což přináší sociálně-ekonomické dopady, posilování spolupráce mezi kulturními subjekty, umělci a městy v Evropě a výraznější zapojení a účast místních (ale i zahraničních) občanů v oblasti kultury.

2.2. Výběr a monitorování EHMK 2017

V souladu s rozhodnutím č. 1622/2006/ES byly v roce 2017 dvěma členskými státy oprávněnými pořádat projekt EHMK Kypr a Dánsko.

Dvoufázové procesy výběru (zužování výběru a konečné doporučení) prováděly souběžně příslušné orgány těchto dvou členských států (tj. jejich ministerstva kultury). Třináctičlenná porota, z níž bylo šest členů nominováno příslušnými členskými státy a zbylých sedm orgány a institucemi Evropské unie, přezkoumala nabídky předložené kandidátskými městy na základě cílů a kritérií stanovených rozhodnutím č. 1622/2006/ES. Do soutěže byla zařazena tři města na Kypru a dvě města v Dánsku. Předběžný výběr se uskutečnil v roce 2011 a konečná

¹ Úř. věst. L 304, 3.11.2006, s. 1.

² Úplné znění hodnocení na adrese: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/ecoc-2017-evaluation-en.pdf>.

³ Usnesení ministrů příslušných pro kulturní záležitosti zasedajících v Radě ze dne 13. června 1985 týkající se každoroční akce „Evropské město kultury“ (85/C 153/02).

⁴ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 1419/1999/ES ze dne 25. května 1999 o zavedení akce Společenství na podporu projektu „Evropské hlavní město kultury“ pro roky 2005 až 2019 (Úř. věst. L 166, 1.7.1999, s. 1). Rozhodnutí bylo naposledy pozměněno rozhodnutím Evropského parlamentu a Rady č. 649/2005/ES (Úř. věst. L 117, 4.5.2005).

⁵ Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 445/2014/EU ze dne 16. dubna 2014 o zavedení akce Unie ve prospěch Evropských hlavních měst kultury pro roky 2020 až 2033 (Úř. věst. L 132, 3.5.2014).

kola výběru proběhla v roce 2012. Na konci tohoto procesu porota doporučila udělit titul EHMK 2017 městům Pafos a Aarhus⁶. Obě města formálně jmenovala Rada Evropské unie v květnu 2013⁷.

Následně byla zavedena opatření k monitorování obou měst: průběh příprav obou měst monitoroval a usměrňoval výbor sestávající ze sedmi nezávislých expertů jmenovaných orgány a institucemi EU, který měl navíc zajistit dodržení programu a závazků, na jejichž základě byla města vybrána. Zástupci měst Pafos a Aarhus se zúčastnili dvou oficiálních monitorovacích schůzek svolaných Komisi na podzim 2014 a na jaře 2016. Po dokončení procesu monitorování vydal výbor Komisi souhlasné doporučení udělit oběma městům cenu na počest Meliny Mercouriové v hodnotě 1,5 milionu EUR. Peněžitá cena, která byla financována z programu Kreativní Evropa⁸, byla oběma EHMK vyplacena na podzim 2016.

2.3. Témata a zaměření dvou EHMK 2017

Historie Pafosu na západním Kypru sahá až do neolitického období. Město i země jako celek se nachází na křižovatce východního Středomoří, které činí z tohoto regionu multikulturní mozaiku. Pafos s pouhými 35 000 obyvateli je rovněž jedním z nejmenších EHMK v historii. Ústřední myšlenka programu Pafos 2017 vycházela ze starobylé tradice, kdy se kultura rozvíjela v otevřených prostorách. V rámci „továrny kultury pod širým nebem“ (pojem, který byl v nabídce několikrát zdůrazněn) jako důležité součásti kulturního programu bylo přislíbeno, že se obejdou všechny oblasti a komunity v Pafosu, aby se představily aktivity programu Pafos 2017, a vytvořil tak společný prostor pro komunikaci a spolupráci pro všechny. Tato ústřední myšlenka nebyla založena pouze na otevřených prostorách, ale také na otevřenosti, pokud jde o toleranci, přijímání, podporu a integraci různých kultur, myšlenek a přesvědčení.

Cíl projektu EHMK v Pafosu byl vyjádřen jeho mottem „Spojování kontinentů, propojování kultur“. Motto odráželo potřebu propojení a překlenutí rozdělených obyvatel Pafosu a zahrnovalo občany s trvalým pobytem, návštěvníky i přistěhovalce. Vyzdvihlo také, jak je důležité propojit izolované oblasti města a celou provincii Pafos proměnit ve společný prostor, který využívají všichni její občané, a to jak doslovně, tak metaforicky. V neposlední řadě zdůraznilo, že je třeba překonat rozdíly mezi tureckým a řeckým společenstvím na Kypru prostřednictvím různých projektů.

Město Aarhus bylo založeno v 8. století jako opevněné vikinské sídliště v přírodním přístavu v ústí řeky. V uplynulých deseti letech se město značně rozrostlo. Počet obyvatel se zvýšil o více než 15 000 nových obyvatel (nyní 335 000 obyvatel) a bylo vytvořeno 20 000 nových pracovních míst, většinou v odvětví znalostí, služeb a inovací. Je rovněž největším městem regionu Střední Jutsko, který je jedním z pěti regionů vytvořených v roce 2007. Přihláška města Aarhus do projektu EHMK vznikla jako součást rozsáhlejšího plánu rozvoje města, který se zaměřil na výstavbu a rozvoj infrastruktury kolem nábreží, včetně budovy „Dokk1“ – nové veřejné knihovny a kulturního centra, kde jsou umístěny umělecké objekty. Cílem přihlášky rovněž bylo podpořit soudržnější správu věcí veřejných v rámci regionu Střední Jutsko, který zahrnuje 19 obcí.

⁶ Všechny zprávy poroty týkající se předběžného výběru, konečného výběru a monitorování jsou k dispozici na těchto internetových stránkách: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

⁷ Rozhodnutí Rady 2013/286/EU ze dne 17. května 2013 o jmenování evropských hlavních měst kultury pro rok 2017 v Dánsku a na Kypru a evropského hlavního města kultury pro rok 2018 na Maltě (Úř. věst. L 162, 14.6.2013).

⁸ Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1295/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se zavádí program Kreativní Evropa (2014–2020) a zrušují rozhodnutí č. 1718/2006/ES, č. 1855/2006/ES a č. 1041/2009/ES (Úř. věst. L 347, 20.12.2013).

Aarhus 2017 se sám představil mottem „Přehodnotme“. Hlavním cílem bylo změnit způsob uvažování ve městě, v regionu Střední Jutsko a v Evropě prostřednictvím kulturních zkušeností a zdůraznit tři základní hodnoty – udržitelnost, rozmanitost a demokracii, které jsou pro projekt EU klíčové. Kulturní program byl rozdělen na čtyři roční období, z nichž každé byla zahájeno rozsáhlou MEGA akcí pod širým nebem. V každém ročním období byly uspořádány tři úplňkové akce menšího rozsahu, než je tomu v případě MEGA akcí. Kromě těchto akcí bylo v programu představeno více než 350 uměleckých a kulturních projektů, konferencí a festivalů.

3. HODNOCENÍ

3.1. Podmínky hodnocení

Hodnocení zkoumá uskutečňování a provedení programů obou projektů EHMK 2017, které sleduje v průběhu celého životního cyklu od jejich počátků až po úvahy spojené s udržitelností a odkazem.

Konkrétně se zaměřuje na význam, účinnost a účelnost obou projektů EHMK 2017. Zkoumá také jejich evropskou přidanou hodnotu a soudržnost akce EHMK⁹ spolu s její návazností na další iniciativy EU. Nakonec vyvozuje závěry vyplývající z obou projektů.

3.2. Metodika a omezení zvoleného přístupu

Hodnocení a metodika byly navrženy tak, aby vyhověly požadavkům rozhodnutí č. 1622/2006/ES a přispěly k podrobnějšímu porozumění provedení a výsledkům akce EHMK. Především představují cennou příležitost ke kritickému zhodnocení uplynulého roku, které umožní poukázat na získané zkušenosti a udělit doporučení ohledně reformy dosavadních poznatků a přístupů s ohledem na nové zkušenosti hostitelských měst.

Pokud jde o předchozí hodnocení, vycházela intervenční logika z hierarchie cílů odpovídajících rozhodnutí č. 1622/2006/ES.

Aby bylo možno výsledky srovnávat, řídila se metodika tohoto hodnocení stejným přístupem ke shromažďování dokladů a analýze, jaký byl uplatňován při předchozích hodnoceních akce EHMK¹⁰.

Hodnocení se opíralo o dva typy údajů a k nim příslušných zdrojů:

- Primární údaje zahrnovaly data, která byla shromážděna při práci v terénu nebo získána od EHMK prostřednictvím rozhovorů, elektronických dotazníků a průzkumů. Především rozhovory byly zaměřeny na získání široké škály pohledů na obě EHMK, včetně názorů vedoucích týmů, místních i vnitrostátních orgánů s rozhodovacími pravomocemi, hlavních kulturních činitelů, řady partnerů podílejících se na realizaci programu a vzorku organizací, které vedly konkrétní projekty nebo se jich účastnily. Na rozdíl od předchozích hodnocení EHMK je součástí tohoto hodnocení také veřejná konzultace, která představovala otevřenou inkluzivní a přístupnou cestu, jejímž prostřednictvím mohli lidé a organizace v hodnocení projektu EHMK vyjádřit své myšlenky a názory.
- Zdroje sekundárních údajů zahrnovaly dokumenty EU, původní nabídky a přihlášky, interní zprávy spojené se zpracováním přihlášek, monitorovací a hodnotící zprávy, studie a zprávy vypracované EHMK nebo na jeho pokyn, programy akcí, propagační materiály a internetové stránky, statistické údaje z oblasti kultury a cestovního ruchu

⁹ Rozhodnutí č. 1622/2006/ES.

¹⁰ Viz předchozí hodnocení na adrese: http://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/actions/capitals-culture_en.htm

a kvantitativní údaje, které EHMK poskytlo ohledně financí, aktivity, výstupů a výsledků.

Stejně jako u všech předchozích následných hodnocení EHMK zastává Komise názor, že přijatá metodika je vhodná k vytvoření zprávy, která poskytne přiměřeně kvalitní základ umožňující vyvozovat rozumné závěry ohledně průběhu akce EHMK.

Jak již bylo zdůrazněno ve zprávě z loňského roku, určitým omezením však zůstává nedostatek referenčních údajů, které lze zahrnout do srovnávací studie města za období před získáním titulu, na začátku roku platnosti titulu a po uskutečnění projektu EHMK. Takové údaje jsou přitom zásadní, má-li se v hodnocení dopadu akce EHMK na město dosáhnout vyváženého pohledu opírajícího se o dostatečně velkou databázi přesvědčivých údajů.

Rozpočet vyčleněný na hodnocení (každoročně cca 75 000 EUR), který je úměrný nízké míře přímého financování každého projektu EHMK ze strany EU (cena Meliny Mercouriové v hodnotě 1,5 milionu EUR), však neumožňuje vypracovat předběžnou (referenční) studii a následně studii situace po uskutečnění akce (*ex post*). Dalším důsledkem skromného rozpočtu je, že údaje shromážděné jako primární podklady bývají spíše kvalitativní než kvantitativní povahy. Ačkoli kvalitativní údaje jsou pro hodnocení velmi důležité, promítá se nedostatek údajů z různých zdrojů do nižší spolehlivosti, například při procesu dokazování objektivních výsledků a dopadů EHMK na posilování účasti na kulturní činnosti.

Kromě toho se jako nástroj konzultace poprvé uskutečnila veřejná konzultace zaměřená na následné hodnocení EHMK, která však přinesla jen poměrně úzký soubor zjištění, neboť celkově bylo získáno pouze 76 odpovědí. Je to snad pochopitelné, neboť pro dokončení průzkumu se požadovalo, aby respondent znal akce EHMK ve městech (a v ideálním případě se jich zúčastnil).

Zpráva a její závěry jsou tak spíše než uceleným souborem kvantitativních údajů podloženy širokou základnou kvalitativních údajů (tj. názorů a postojů různých typů zúčastněných subjektů).

Tato omezení již byla zjištěna a uvedena v pracovním dokumentu útvarů Komise přiloženém k návrhu rozhodnutí o zavedení akce Unie na podporu EHMK pro roky 2020 až 2033¹¹ a v jejích předchozích zprávách o následném hodnocení projektu EHMK. Komise si jich je plně vědoma a uznává je.

S ohledem na tuto obtíž stanovují následný návrh Komise a rozhodnutí nakonec přijaté Evropským parlamentem a Radou¹², aby se hlavními realizátory procesu hodnocení stala sama jmenovaná města, která jsou hlavními sponzory i příjemci akce EHMK a mají lepší možnosti získat referenční údaje a shromáždit primární údaje o dopadu titulu.

Tato nová povinnost pro EHMK provést následné hodnocení roku, pro který jim byl titul udělen, místo Komise však bude platit až od roku 2020. Pro EHMK 2018 a 2019 bude Komise i nadále provádět vlastní hodnocení s výše popsány omezeními. V pozdější fázi Komise rovněž provede celkové hodnocení zahrnující několik let evropských hlavních měst kultury, které umožní měření dlouhodobého dopadu akce EHMK, jak je uvedeno v rozhodnutí 445/2014/EU.

Je rovněž třeba zdůraznit, že města Pafos a Aarhus iniciovala místní výzkumné činnosti – prostřednictvím univerzity Neapolis v Pafosu a Aarhuské univerzity – zaměřené na hlubší

¹¹ Viz SWD(2012) 226 final, bod 2.4.4.

¹² Rozhodnutí Evropského parlamentu a Rady č. 445/2014/EU, viz poznámka pod čarou č. 5.

pochopení dopadů projektu EHMK. Výsledky těchto činností by pokud možno měly být zohledněny v hodnocení Komise.

Závěrem lze říci, že i přes nedostatek kvantitativních údajů a jiných nezávislých důkazů shledává Komise shromážděné důkazy dostatečně spolehlivými pro účely podpory hodnocení a že sdílí celkové hodnocení a vyvozené závěry, o nichž se soudí, že podávají vcelku pravdivý a informovaný obraz akce EHMK 2017.

4. HLAVNÍ ZJIŠTĚNÍ

4.1. Význam akce EHMK a EHMK 2017

Jak vyplývá ze zjištění uvedených v hodnocení, obě hostitelská města vypracovala a uskutečnila kulturní programy, které byly v souladu s článkem 167 Smlouvy o fungování Evropské unie a byly ve vztahu k tomuto článku náležité, pokud jde o příspěvek Unie k „rozkvětu kultur členských států“. Uskutečněním akce EHMK se rovněž přispělo k hospodářskému a sociálnímu rozvoji obou měst, což je rovněž v souladu s cíli rozhodnutí č. 1622/2006/ES.

Hodnocení dospělo k závěru, že i když byl program města Pafos z hlediska působnosti užší než většina minulých programů EHMK (zejména kvůli tomu, že se jedná o malé město), dokázal vyzdvihnout kulturní dědictví Pafosu v evropském kontextu, (potřebu) propojení lidí ve městě i mimo něj a také potřebu mezikulturního dialogu. Napomohl také tomu, aby se místní i zahraniční publikum dozvědělo více o kyperské kultuře a lépe poznalo jiné kultury a tradice.

Město Aarhus předvedlo program se zřetelnými dlouhodobými cíli, přičemž kladlo důraz na rozmanitost evropských kultur a soudržnou interakci s širší rozvojovou strategií města. Program se zaměřil na další zvyšování povědomí o městě a zviditelnění města, přilákání domácích i zahraničních turistů, zlepšení kulturní infrastruktury města, rozšíření publika a zvýšení aktivní účasti občanů v kulturní činnosti. Měl také výrazný regionální rozměr v kontextu nově vytvořeného regionu Střední Jutsko.

4.2. Účinnost

Dostupné údaje celkově nasvědčují tomu, že EHMK zůstává účinnou akcí, která zajišťuje solidní úroveň návratnosti na úrovni EU při relativně skromných investicích EU: již samotné udělení titulu má značný pákový efekt na míru financování, které hostitelská města věnují návrhu a realizaci kulturního programu EHMK, a je významným zdrojem zájmu a financování ze strany široké škály zúčastněných subjektů, včetně regionálních a národních orgánů a soukromých přispěvatelů. Absolutní hodnota ceny Meliny Mercouriové, která představuje jediný peněžitý příspěvek Evropské unie hostitelským městům, je navíc minimální (1,5 milionu EUR na jedno EHMK) ve srovnání s celkovými náklady na EHMK: provozní náklady na EHMK 2017 dosáhly cca 66,7 milionu EUR v případě města Aarhus a 8,5 milionu EUR u Pafosu.

Na úrovni města zavedly Pafos i Aarhus velmi účinné a úspěšné prováděcí mechanismy a režimy správy, přičemž obě města využila zejména vnitrostátních, regionálních a místních fondů, ale také – v menší míře – fondů EU k realizaci kulturních programů vysoké umělecké úrovně a většího rozsahu, než je obvyklé.

Z hodnocení nicméně také vyplývá, že uskutečnění akce EHMK je i nadále spojené se značnými náklady, z čehož vyplývá dlouhodobý závazek v průběhu všech přípravných let, který může být obtížné splnit: město Pafos zaznamenalo například výrazný pokles reálného rozpočtu (snížení o více než 60 %) oproti fázi původní přihlášky, což bylo kromě příliš

ambiciózního původního návrhu dáno rovněž finanční krizí vystavující oblasti veřejného rozpočtu na všech úrovních územní správy velmi silnému tlaku.

4.3. Účelnost

Oba držitelé titulů EHMK úspěšně splnili krátkodobé cíle stanovené ve svých přihláškách, především realizaci rozsáhlých a inovativních kulturních programů s evropským rozměrem a s výrazným zapojením občanů. Možnosti města Pafos splnit stanovené cíle však byly omezeny výrazným snížením jeho rozpočtu v porovnání s údajem navrženým v přihlášce. Navzdory zcela odlišným vizím, programům i způsobům realizace využila obě města projekt EHMK efektivně k průzkumu a řešení témat místního zájmu s evropskou odezvou.

Obě EHMK během roku 2017 posílila rozsah, rozmanitost a evropský rozměr kulturní nabídky a představila kulturní programy, které byly rozsáhlejší, různorodější, inovativnější a více mezinárodní ve srovnání s kulturní nabídkou v předchozích letech. Jako příklad lze uvést 442 hlavních projektů uskutečněných ve městě Aarhus a 168 v Pafosu, přičemž většina z nich překračuje rámec běžných ročních programů obou měst. V Aarhusu se navíc na programu podílelo 1200 mezinárodních umělců a k 79 % projektů přispěli mezinárodní partneři a /nebo kulturní výměna v rámci Evropy, zatímco v Pafosu bylo 29 % projektů mezinárodní produkcí a v dalších 11 % spolupracovali kyperští a mezinárodní umělci. Obě EHMK v roce 2017 rozšířila přístup ke kultuře a účast v ní, i když důkazy jsou v Aarhusu s celkovým počtem 3,3 milionu diváků patrnější než v Pafosu. Obě EHMK pomohla posílit kulturní kapacitu místních kulturních a kreativních odvětví a jejich vazby na další odvětví. Aarhus 2017 například zvýšil sponzorování kulturních akcí a přinesl hospodářský prospěch kulturním a kreativním odvětvím. Pafos 2017 posílil rozvoj publika, posloužil jako katalyzátor pro investice do kulturní infrastruktury a rozvíjel dovednosti a kapacity místních kulturních subjektů. Projekt EHMK zlepšil prostřednictvím kultury mezinárodní profil Aarhusu a v Pafosu pomohl rozšířit mezinárodní publikum kulturních akcí.

Z hodnocení nakonec vyplývá, že dvě EHMK 2017 nabízejí velmi různý potenciál z hlediska udržitelnosti svých aktivit a zlepšení v kulturní správě. Pokud jde o Aarhus, projekt EHMK vytvořil potenciál pro dlouhodobý dopad prostřednictvím dovedností a zkušeností získaných subjekty činnými v kultuře, účasti občanů, většího počtu diváků a lepšího mezinárodního profilu. Pafos rovněž získá určité dlouhodobé přínosy, ale pro zajištění toho, aby byly tyto přínosy co největší, bylo učiněno jen málo.

4.4. Soudržnost

Akce EHMK je relevantní a doplňuje řadu politik a programů EU, které mají dopad nejen na zúčastněné kulturní subjekty, ale také na ty, které souvisejí se zaměstnaností (např. dopad na budování kapacit) nebo cestovním ruchem (např. počet přenocování v hotelech se v roce 2017 v regionu Aarhus zvýšil o 10,9 %).

Akce EHMK je rovněž v souladu s evropskými strukturálními a investičními fondy a doplňuje je, v závislosti na kontextu každého města, které je držitelem titulu. V případě Pafosu byl v letech do roku 2017 využit Evropský fond pro regionální rozvoj ke spolufinancování základních investic do renovace centra města a klíčových míst, jako je divadla a kino.

4.5. Přidaná hodnota EU

Jak již bylo zmíněno a doloženo výše, dosáhla akce EHMK dopadů, které by činnost členského státu sama o sobě nedokázala zajistit.

Klíčovým aspektem přidané hodnoty EU u akce EHMK je už její samotné označení, které působí jako významný zdroj zájmu zúčastněných subjektů, ať už jde o subjekty usazené ve městě, nebo daleko za jeho hranicemi, a zároveň nabízí celou řadu možností evropské

spolupráce v oblasti partnerství a výměny osvědčených postupů, pokud jde například o budování pevné struktury pro realizaci EHMK, zvyšování kapacity místních kulturních organizací či získávání projektových námětů od místních obyvatel.

5. ZÁVĚRY

Komise z této zprávy vyvozuje závěr, že akce EHMK si zachovává význam na úrovni EU i obrovský přínos pro hostitelská města a že vytváří rozsáhlé kulturní programy s pozitivními výsledky a dopady, které nicméně nelze v současné fázi hodnocení plně posoudit, neboť od uskutečnění roku EHMK uplynula zatím příliš krátká doba. Mohla by být posouzena později v rámci výše uvedeného dlouhodobého hodnocení.

Komise rovněž dospěla k závěru, že programy prováděné dvěma držiteli titulu v roce 2017 byly v souladu s cíli akce EHMK; odrážely evropský rozměr, zapojovaly místní obyvatele a zúčastněné strany a rozšířily přístup ke kultuře a účast na ní v průběhu roku 2017, ačkoli důkazy jsou patrnější v Aarhusu než v Pafosu, a to do značné míry vzhledem k omezenému rozpočtu, s kterým město Pafos operovalo. Pomohly také posílit kulturní kapacitu místních kulturních a kreativních odvětví a jejich vazby na další odvětví. Projekt EHMK zlepšil prostřednictvím kultury mezinárodní profil Aarhusu a v obou městech pomohl rozšířit mezinárodní publikum kulturních akcí. V obou případech může rok EHMK vést k určitému odkazu (fyzickému i nehmotnému), i když v Pafosu chybělo řádné plánování odkazu, což svědčí o tom, že zanechání odkazu bude v malých hostitelských městech EHMK vždy výzvou.

Tyto hlavní poznatky potvrzují zjištění z roku 2016 a předchozích hodnocení EHMK o tom, že držitelé titulu EHMK uskutečňují kulturní programy, které jsou rozsáhlejší a inovativnější, než obvykle města v oblasti kultury nabízejí, mají silný evropský rozměr a zapojují místní obyvatelstvo i zahraniční návštěvníky v souladu s cíli Smlouvy a akcí EHMK.

Z hodnocení vyplynul omezený počet prvků, které vyžadují zlepšení, jako je potřeba včas přijmout institucionální opatření, vybudovat stabilní a účinný realizační tým se silnou politickou podporou, zajistit celostátní zapojení a účast, dosáhnout správné rovnováhy mezi kontrolou a uměleckou nezávislostí, dodržet závazek kulturních činitelů, zakomponovat do kulturního programu evropskou spolupráci při současném aktivním prosazování větší účasti na kulturní činnosti a naplánovat již v rané fázi odkaz¹³.

Rozsah a délka ročního hodnocení, které Komise provádí v souladu s článkem 12 rozhodnutí č. 1622/2006/ES, neumožňuje zohlednit dlouhodobý dopad EHMK. Komise je proto ochotna tento dopad přezkoumat v rámci hodnocení podle článku 16 rozhodnutí 2014/445/EU. Toto hodnocení se „zaměří na zasazení všech bývalých evropských hlavních měst kultury do evropského kontextu, což budoucím evropským hlavním městům kultury i všem evropským městům umožní srovnávání a poskytne užitečné poučení“. Na základě výsledků studie s názvem „Evropská hlavní města kultury: strategie úspěšnosti a dlouhodobé dopady“¹⁴, která byla zveřejněna v prosinci 2017, bude možné analyzovat dlouhodobý dopad.

Kromě toho je třeba učinit další kroky s cílem pomoci jmenovaným a budoucím EHMK v jejich přístupu k hodnocení, a to i pokud jde o využívání dat velkého objemu. Za tímto účelem Komise v polovině roku 2018 aktualizovala své pokyny pro vlastní hodnocení měst,

¹³ Viz sbírku předchozích doporučení na adrese: https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/ecoc-compendium-recommendations_en.pdf.

¹⁴ Viz: [http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET\(2013\)513985_EN.pdf](http://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/etudes/join/2013/513985/IPOL-CULT_ET(2013)513985_EN.pdf).

kteře nyní zahrnují také pojem „data velkého objemu“¹⁵. Dále v září 2018 zveřejnila výzvu k podávání nabídek s cílem vytvořit soubor odborných znalostí a zajistit služby v oblasti budování kapacit a činnosti vzájemného učení pro týmy, které budou realizovat projekty evropských hlavních měst kultury. Programy školení plánované ve výzvě zahrnují téma monitorování a hodnocení. Dodavatel bude vybrán v prvním pololetí roku 2019.

Pokud jde o opatření v oblasti monitorování, Komise poukazuje na probíhající diskusi s porotou o tom, jak nejlépe zajistit, aby budoucí EHMK plnila své závazky uvedené v jejich přihláškách, zejména pokud jde o finanční závazky. Zprávy o pokroku a monitorovací zprávy vypracované porotou se výslovně zabývají otázkami, na které se vztahují kritéria výběru uvedená v rozhodnutí 445/2014/EU.

Pokud jde o zviditelnění evropských hlavních měst kultury na portálu Europa, Komise zdůrazňuje, že právě reviduje své internetové stránky programu Kultura a Kreativní Evropa a že v této souvislosti bude věnovat pozornost lepší prezentaci akce EHMK.

¹⁵ Viz: <https://ec.europa.eu/programmes/creative-europe/sites/creative-europe/files/library/guidelines-for-cities-own-evaluations-modmai18.doc.pdf>.